

**Т. Л. МЕЛІХОВА (УКРАЇНА, РІВНЕ)
КОНСТРУКТИВНІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ
ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ В УКРАЇНІ**

*Національний університет водного господарства та природокористування
33024, вул. Соборна, 11, Рівне, Україна; T_melihova@ukr.net*

Currently, ensuring environmental safety is a priority in Ukraine. It is a part of the problem of collecting and utilizing of domestic waste. This problem is complex and requires constructive solutions. Only regulation of legislative, organizational and educational issues will reduce the total costs of household waste disposal, providing maximum effects. This will help to solve the problem of household waste disposal.

Питання екологічної безпеки в нашій країні в умовах інтеграції до ЄС набувають все більшої актуальності. Ми спостерігаємо успішну реалізацію країнами ЄС природоохоронних проектів і поширення екологічного стилю життя. Проте в Україні вже друге десятиліття поспіль не вирішується проблема збору та утилізації побутових відходів. Даній проблемі присвятили свої праці А.О. Дичко, М.С. Мальований, О.А. Мельниченко, К.В. Романчук та інші. Вивчені питання поводження з твердими побутовими відходами, розроблені технології зберігання та утилізації побутових відходів, використання їх як вторинної сировини в економіці країни. Чому відсутній механізм вирішення питання збору та утилізації відходів в Україні?

Насамперед, це пов'язано з тим, що процес утилізації побутових відходів охоплює декілька етапів і носить комплексний характер, потребує потужних фінансових ресурсів. Даній процес характеризується ефектами і витратами, при цьому сумарними. Ряд ефектів від реалізації заходу доволі складно прорахувати у вартісному показнику, як і витрат. Оскільки початковий етап пов'язаний не лише з розробкою проекту з утилізації побутових відходів, а й іншими витратами, які не враховуються як витрати на початковому етапі реалізації заходів, але без яких результативність заходу зводиться до нуля. Так, в питанні утилізації побутових відходів першочерговим є врегулювання нормативно-правового аспекту збору, сортування та утилізації даних відходів. Цей етап можна вважати доволі затратним. Проте без врегулювання даного питання не реалізуються наступні, навіть при наявних технологічних здобутках і проектах. Другий етап охоплює освітній та організаційний аспекти одночасно. Освітній полягає у забезпеченні на локальному рівні екологічного виховання населення. Організаційний передбачає облаштування місць збору побутових відходів, впровадження економічних інструментів, що забезпечують їхнє сортування на етапі збору, якість доквілля, встановлення партнерських відносин з переробниками певних видів побутових відходів, виділення просторових ресурсів для спорудження підприємств з переробки даних відходів, утилізація яких відсутня. Третім етапом є будівництво сміттєпереробних підприємств, безпечних для доквілля, відібраних на конкурсній основі. Четвертим етапом – забезпечення безперебійного процесу збору та утилізації побутових відходів. П'ятим етапом є система розподілу зібраних коштів зі спрямуванням їх на вдосконалення та оновлення системи збору і утилізації побутових відходів.

Як бачимо, даний процес досить громіздкий і потребує перегляду підходу щодо розподілу коштів, зібраних екологічним податком стосовно побутових відходів. По-друге, пошук інвесторів для будівництва підприємств з переробки побутових відходів. По-третє, формування сприятливого законодавчого клімату для реалізації природоохоронних проектів зі збору та утилізації відходів. По-четверте, при оцінці ефективності даних проектів на рівні міста, варто сумувати не лише ефекти, а й витрати, включаючи до складу витрат виховні та організаційні, які пов'язані зі збором і утилізацією побутових відходів. Дані витрати суттєво впливають на процес збору та утилізації побутових відходів громадою міста. Навіть на рівні створення підприємства з переробки даної групи відходів, при неврегульованому на рівні держави і громади питанні збору, сортування і утилізації побутових відходів, підприємець несе додаткові витрати з вирішення даних питань. Як наслідок, зменшення прибутків і сумарного ефекту від здійснення даного виду діяльності. Лише врегулювання нормативно-законодавчих, організаційних і виховних питань дозволить зменшити сумарні витрати з утилізації побутових відходів, забезпечуючи максимальний ефект, що успішно демонструють ряд країн ЄС.